

RSM – the global destination for your audit, tax and consulting needs.

Umorzenie zaległości podatkowej nie tylko w nadzwyczajnych przypadkach – łaskawym okiem NSA

Tax Alert 9/2016

Zgodnie z art. 67a § 1 Ordynacji Podatkowej, dalej: OP, organ podatkowy, na wniosek podatnika, może – w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub publicznym – odroczyć termin płatności podatku lub dokonać rozłożenia jego zapłaty na raty. To samo prawo przysługuje mu także względem zaległości podatkowej i naliczonych od niej odsetek. Na mocy powołanego przepisu możliwe jest także umorzenie w całości bądź w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej.

Prawo do umorzenia zaległości podatkowej oraz – przede wszystkim – pojęcie ważnego interesu podatnika i publicznego w kontekście ulg w płatności zobowiązań podatkowych wskazanych w art. 67a § 1 OP było przedmiotem niedawno wydanego wyroku, tj. 10 lutego 2016 r. przez Naczelnego Sądu Administracyjnego, sygn. akt II FSK 3139/13.

Naczelnik Urzędu Skarbowego odmówił podatnikowi prawa do umorzenia zaległości podatkowej. Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie utrzymał w mocy powyższe rozstrzygnięcie. Zdaniem obu organów trudna sytuacja materialna podatnika i jego problemy zdrowotne nie stanowią wystarczającej przesłanki do przyznania podatnikowi wnioskowanej ulgi.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uznał natomiast stanowisko podatnika i uwzględnił jego skargę. WSA podkreślił, że organy obu instancji były zobowiązane do przeprowadzenia należytej analizy pojęcia ważnego interesu podatnika oraz interesu publicznego w kontekście zaprezentowanych przez niego zaistniałych okoliczności, jednak tego nie uczyniły. Wskazano, że teza o braku wystąpienia ważnego interesu podatnika w świetle zaprezentowanej przez niego trudnej sytuacji życiowej jest nieuzasadniona. Co więcej, zdaniem WSA, organy powinny zauważyć także zaistnienie przesłanki ważnego interesu publicznego.

Naczelnny Sąd Administracyjny zaaprobował poglądy wyrażone przez WSA w Warszawie

NSA przypomniał, że w celu skorzystania z ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, o których mowa w art. 67a § 1 OP, należy spełnić jedną z dwóch przesłanek: ważny interes podatnika lub interes publiczny. Spójnik "lub" użyty w przepisie wskazuje przy tym na to, iż wystarczy spełnienie tylko jednej z nich. Oznacza to, że organ podatkowy w każdym wypadku winien zbadać sprawę pod kątem spełnienia obu przesłanek.

NSA uwypuklił także, że pojęcia ważnego interesu podatnika i interesu publicznego nie są wzajemnie konkurencyjne i wykluczające się. Nie można więc automatycznie przyjmować, że przyznanie podatnikowi ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych jest korzystne tylko z punktu widzenia podatnika, ale nigdy z punktu widzenia interesu publicznego.

Ważny interes podatnika

Odnośnie do ważnego interesu podatnika NSA podkreślił, że pojęcia tego nie można ograniczać tylko do sytuacji nadzwyczajnych. W jego zakresie mieści się również normalna sytuacja ekonomiczna podatnika. Organy powinny każdorazowo analizować, czy zaistniała przesłanka ważnego interesu podatnika biorąc pod uwagę wysokość uzyskiwanych przez niego dochodów oraz wydatków, w tym również wydatków ponoszonych w związku z ochroną zdrowia własnego lub członków najbliższej rodziny (koszty leczenia).

Ważny interes publiczny

W kwestii zaistnienia interesu publicznego NSA podkreślił natomiast, że ulgi podatkowe wymienione w art. 67a § 1 OP mają po pierwsze stanowić pomoc udzieloną przez Państwo podatnikowi po to, by na skutek dochodzenia zaległości podatkowych nie doprowadzić do niepożądanych skutków zarówno z punktu widzenia samego podatnika, jak też osób z jego otoczenia.

Po drugie ulgi te powinny być przyznawane wówczas, gdy brak ich zastosowania oznaczałby poniesienie większych kosztów przez Państwo, niż gdyby taką preferencję przyznano. Czasem bowiem z rachunku ekonomicznego wynika, że korzystniejsze dla Państwa jest przyznanie podatnikowi ulgi podatkowej niż egzekucja jego zaległości podatkowych.

Odroczenie, rozłożenie na raty podatku oraz zaległości podatkowych – wyrok cennym argumentem

Sprawa, w której wydano omawiany wyrok, dotyczy umorzenia zaległości podatkowych. Jednakże interpretacja pojęć ważnego interesu podatnika i publicznego dokonana przez NSA jest kluczowa dla podatników ubiegających się nie tylko o umorzenie zaległości podatkowej, ale także o inne ulgi wskazane w art. 67a § 1 OP, a zatem o odroczenie lub rozłożenie na raty zaległości podatkowej lub ulgę w tym samym wymiarze w odniesieniu do płatności podatku.

Niestety organy podatkowe niechętnie zgadzają się uwzględnić wniosek o przyznanie ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych. W większości przypadków wystarczającym argumentem do przyznania podatnikowi preferencji na podstawie art. 67a § 1 OP, odpowiednim dla tak restrykcyjnego podejścia fiskusa, jest więc dopiero wystąpienie nadzwyczajnych zdarzeń np. całkowite zniszczenie zakładu spowodowane pożarem bądź powodzią. Tymczasem w większości przypadków podatnicy powołują się na to, że stracili pracę, mają chore dziecko czy po prostu nie stać ich na spłatę.

Mamy nadzieję, że powyższe orzeczenie wpłynie na zmianę bardzo restrykcyjnego dotychczas stanowiska organów podatkowych w tym zakresie. Wyrok NSA to wyraźna wskazówka dla organów podatkowych, w jaki sposób dokonywać rzetelnej analizy obu przesłanek do zastosowania ulgi podatkowej. Punktem wyjścia będzie zawsze skrupulatnie zebrany wyczerpujący materiał dowodowy a drugim krokiem jego dokładna analiza pod kątem interesu podatnika i interesu publicznego. Tego typu sprawy są zwykle bardzo trudne z dwóch powodów: po pierwsze ulga to wyjątek od zasady, którą jest płacenie podatków a po drugie decyzja jest podejmowana zawsze suwerennie przez organ. Sądy nie są adresatami uznania administracyjnego – ich wysiłek koncentruje się zatem na zbadaniu, czy uczyniono wszystko, by podjąć w danej indywidualnej sprawie słuszną decyzję. Samej decyzji oceniać sądowi jednak nie wolno.

RSM Poland jest członkiem RSM, 6. co do wielkości sieci niezależnych firm doradczych i audytorskich, która posiada ponad 760 biur w ponad 120 krajach i zatrudnia więcej niż 38.300 specjalistów na świecie.

RSM Poland działa na polskim rynku już od 1991 roku. Przez ten czas zyskaliśmy ogromną wiedzę i doświadczenie. Udało nam się także stworzyć unikatowy zespół najlepszych specjalistów.

Naszą firmę tworzą nasi klienci, których potrzeby stawiamy na pierwszym miejscu, dlatego oferujemy im kompleksową obsługę dostosowaną indywidualnie do ich potrzeb. To nasi klienci decydują o wachlarzu naszych usług, a my dajemy im możliwość rozwoju i wzrostu na każdym etapie ich działalności. Z wieloletniego doświadczenia wiemy, że nasze podejście jest gwarancją obopólnego sukcesu.

W razie jakichkolwiek pytań lub potrzeby omówienia tematu, gorąco zachęcamy do kontaktu:

Przemysław POWIERZA

Tax Partner

Doradca podatkowy (11204)

E: przemyslaw.powierza@rsmpland.pl

M: +48 600 335 610

Dział Doradztwa Podatkowego RSM Poland

RSM Poland Spółka Doradztwa Podatkowego S.A.

Droga Dębińska 3b

61-555 Poznań

T: +48 61 8515 766

F: +48 61 8515 786

www.rsmpland.pl

biuro@rsmpland.pl

RSM Poland BLOG

Praktyczny przewodnik po podatkach i biznesie. Zapraszamy do lektury!

Prosimy zwrócić uwagę, że zaprezentowany tekst nie powinien być rozumiany jako porada prawna, gdyż każdy indywidualny przypadek wymaga odrębnej, rzetelnej analizy. Z tego względu RSM Poland Spółka Doradztwa Podatkowego S.A. oraz RSM Poland Audyt S.A. nie ponoszą żadnej odpowiedzialności w związku z wykorzystaniem informacji, porad i wskazówek zamieszczonych w niniejszej publikacji.

© RSM Poland, 2016

29.03.2016

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM Poland is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

